

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hord-
va vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3
kr. Kereskedők és gyá-
rosok külön árkedvez-
ményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyitlőr sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda
és
Kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda és Papíráru-
gyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szelle-
mi részét illető köz-
lemények, mint az
előfizetések és
hirdetések bér-
mentesen küldendők.

Kéziratok nem adat-
nak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A kvóta-kérdéshez.

(E) A hevesi körirat, melyben a kvóta fölemelése ellen foglaltak állást, egész Magyarországon keresztül tett utazásán tegnap előtt rövid időre megállót tartott a vármegye közgyűlési termében is és ugyanabban a sorban részesült, mint ahogy időelötti gyümölcs-essel szokás elbánni. A köriratot, ami a kvóta fölemelése ellen felhozott érveit illeti, tudomásul vették. Vármegyénk egy bölcs és jól meggondolt önálló felirat által fölemelkedett a helyzet magaslatára és azzal mutatta ki a törvényhozás iránt való bizalmát, hogy kijelentette, miszerint azt a biztos reményt táplálja, hogy a kormány a kiegyezés és a kvóta-kérdés körül az ország érdekeit teljes mértékben meg fogja óvni.

E politikailag érett és világos határozathoz indokolásképpen azokat a tényeket lehet felhozni, melyek a lehető legvilágosabban beszélnek. Tény, hogy a kormánynak a szerződési tárgyalásoknál, melyeknél anyagi ellentétek kiegyenlítéséről van szó, nem szabad kötött marsrutát adni az utra, ha komoly szándékunk a kereskedelmi politikai ki-

egyezés, nem pedig az örökös gazdasági viszály.

Tény továbbá, hogy a kvóta felett való tárgyalásra a két állam országos bizottsága van hivatva, hogy ezeknek első sorban megegyezésre kell törekedniök és hogy törvénytelen s nem alkotmányos az, ha idő előtti manifesztációk által egy hasznos együttműködést lehetetlenné tenni, vagy csak megnehezíteni is akarunk. A presszió ez irányban végzetes lehet. Harmadik tény, hogy a kormány a kvótakérdésben maig nem foglalt el más állást, mint a mult országgyűlés alatt. Sem az egyik, sem a másik irányban nem tehetett ígéretet és semmi sem bizonyíthatja, hogy indokolatlan előzékenység által a magyar állam budgetjét könnyelműen meg akarná terhelni.

Ha e tagadhatatlan tényeket megfontoljuk, alig tehetjük fel, hogy a hevesi köriratnak más czélja legyen, mint hogy a kvótakérdést, mint Ausztriában történt, Magyarországon is az utcára vonszolja és a bizonyítékokat a lakosság ama részének szenvedélyében keressék, mely az állam terheiben sehogy

sem vesz részt, melyet a kvóta fel-
emelése nem terhel meg s melyen an-
nak leszállítása nem könnyít.

Nagy hiba lenne, ha Magyarországon is, miután oly hosszú időn át rigo-
rozus, méltó és hidegvérű magatartást
tanúsítottunk, most ugyanabba a hibába
esnének, melyet Ausztriában követtek el,
ahol hivatott és hivatlan körök eszeve-
szett kihágásai a kvótabizottságot egy
kis szelid örületbe hecsezelték belé,
amely aztán 43%-os hozzájárulás kö-
vetelésében jutott kifejezésre, ami nem-
csak nevetséges, de nagy zavar is kezd
lenni az osztrák kormányra nézve.

A muniicipium határozatát tehát csak
korrektnek nevezhetjük, és mint ilyent
a legnagyobb meglepéssel üdvözöl-
jük. Ez a határozat sehogy sem akar
a törvényesen hivatott tényezők műkö-
dése elé vágni, de azt az erős bizal-
mat fejezi ki, hogy ezek a hivatott té-
nyezők Magyarország érdekeit minden
irányban meg fogják védelmezni.

A vármegye határozata, önálló felirata
megmutatta az egyetlen lehetséges mó-
dot, amelyen a hevesi körirat okosan
elintézhető.

TÁRCSA.

A tavaszi mezőségen . . .

A tavaszi mezőségen
Sürg a munka, zeng a dal,
Süt a nap a tiszta égről,
Minden ifju, mint tavál.

Nem hiányzik senki, semmi,
Nyomtalan jár a halál.
Mint a hullám, reng az élet,
Visszaömlik, helyre áll.

E viruló pusztuláson
Buslakodni is van ok:
Sem a szépség, sem a nagyság
Nem pótolhatatlanok.

Kis virág, siess virulni,
Nincs neked csak egy nyarad,
Ha te elhullsz, majd virit más,
Szürke a föld nem marad.

Kis madár, siess dalolni
A kizsendült lomb alatt,
Ha te nem dalolsz, dalol más,
Néma a föld nem marad.

Zempléni (Imrey) Árpád.

Hozomány nélkül.

A dopsányi gentry-majalison, miután Doma-
hegyi Liszka, fölvaltva, három táncossal
végkimerülésig tánczolta a csárdást (s ak-
kor is nem ő volt végkimerülve, de azok),
megunta a dicsőséget és ott hagyva a táncz-
köröndöt, visszavonult pihenni babérain.

Nem messze a tisztástól leült egy immár
üres hordó tetejére s fejét odatámasztva a
százados tölgyhöz, bámult fölfele, hol a ha-
talmas zöld lombok alig engedik láttatni a
kek eget.

Beőrey Zsiga ott bomlik mellette, bolond-
ságokat beszélve neki, mit ő szuverén meg-
vetéssel tűr el. Telivér jukkerleány, aki,
daczára annak, hogy szegény, korlátlanul
uralkodik környezetén. Szép és okos s csak
a kellő alkalomra vár, hogy a körülötte
lebzselő hódolók köréből egy jó partira le-
csapjon rózsás kis kezével.

Amint ott ül a hordó tetejéjén, olyan enni-
való jelenség, hogy Beőrey majd elnyeli te-
kintetével. Barackvirág színe találkozik
arczán az érett gyümölcs barsonyos hamvá-
val. Bőre alatt lüktetve bizserog a tüzes
fiatal vér. Félcipőbe bujtatott fekete haris-
nyás kis lába kaczerul kandikál ki a fehér
szoknya alól s gondtalanul üti véle a tak-
tust a hordó oldalán arra, mit a cigány
odaát muzsikál.

A férfi fél karjával a fához támaszkodik,

ugy néz reá, megittasulva csábtól, mit az
egészséges szép leány kívánatos közlegése
okoz. S mikor már nem állhat többé ellen
a vágnak, hogy legalább érintse őt, meg-
fogja jobb karját s ajkaihoz emeli keskeny
kis kezét, melyet a leány idegesen kap el
tőle.

— Mit akar maga velem?

Olyan szigoruan mondja ezt, mialatt me-
rőn néz a férfi vágytól kipirult arczába,
hogy zavarba hozza véle.

Az a galvanizált mosoly legalább, melyet
magára erőltetett, míg gépiesen pödörte
bajuszát, határozottan egy olyan magarnak
a képét mutatta, aki zavarban van és aki
szeretne valami okosat mondani, de hamar-
jában nem jut eszébe semmi.

Csak néhány másodperczig néztek így
farkasszemet, de Beőreynek mégis hosszú
volt az az idő, s mielőtt a leány ismét-
lette volna kérsét, ő már hősies elszántság-
gal felelt rá:

— Nőül akarom venni.

S bár maga is megijedt, hogy kimondta,
mégis kíváncsian kémlelte a hatást Liszka
szép arczáról.

— Megbolondult? Hát a felesége?

— A feleségem? Nagyszert! Hát elvá-
lok tőle.

És könnyedén vállat vont, mintha csak
olyas valamiről lett volna szó, hogy: „Ked-

Alsófehér vármegye tavaszi rendes közgyűlése.

Vármegyénk törvényhatósági bizottsága múlt hó 30-án — kedden — tartotta meg tavaszi rendes közgyűlését a bizottsági tagok tömeges részvétele mellett. A bizottsági tagok élénk érdeklődését a tárgysorozat néhány pontja keltette, így Hevesmegye ismeretes átirata, a vármegye központi tisztviselő-karában üresedésben levő főjegyzői és aljegyzői állások betöltése, a kis-enyedi főszolgabírónak megválasztása, de a 62 pontból álló tárgysorozat tartalmazott ezeken kívül még több fontos és érdekes dolgot is, melyek a vármegye minden részéről bevonzották a megyebizottsági tagokat.

Zeyk Dániel főispán pontban délelőtt 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést, mire kezdetét vette az egyes tárgyak érdemleges elbírálása. Egyhangulag és hozzászólás nélkül vette tudomásul a közgyűlés az állandó választmány ajánlatával előadott jelentéseket az 1896. évi zárszámadásról, a hazipénztár megvizsgálásáról, a takarekpénztárral kezelt megyei alapokról. Tudomásul vette a mértékhiitelesítő hivatal 1896. évi zárszámadását, a megyei arvai tartalék alap által megtérítendő árvaszéki dologi kiadásokról szóló jelentést.

Élénk érdeklődéssel hallgatta meg a közgyűlés a belügyminiszter leirata a megyei szekház építése tárgyában és helyeslőleg vette tudomásul az állandó választmány javaslatát, mely szerint a belügyminiszter a tényállás felvilágosító felterjesztése mellett újlag is felkerendő lesz, hogy az építkezést a már megállapított és elkészített tervek szerint engedélyezze. Helyeslőleg vétett tudomásul ugyancsak a belügyminiszternek leirata, melyben tudatja, hogy a központon egy alleveltárnoki és penztárnoki állás szervezését engedélyezi és ezek dologi kiadásait az állami dotációba felveszi.

Helyeslő tudomásul vette a közgyűlés az

alispán évi jelentését is és hozzájárult az állandó választmány által előterjesztett ügyviteli szabályok módosításához. Hosszabb, de érdekes vitát keltett a vallásügyi miniszternek a vármegye területén állami iskolák építésére általa törlesztendő megyei kölcsön felvétele tárgyában kelt leirata. Az állandó választmány javaslata e leirattal szemben az volt, miszerint a kultuszminiszter felkerendő volna, hogy bővebb és kimerítőbb módokat tegye nyilvánvalóvá, mikép óhajtja e kölcsönök realizálását. E javaslat ellen elsőnek dr. Bunea Ágoston szólalt fel, beszédeben oda konkludálva, hogy a kultuszminiszter kérése egyszerűen megtagadandó. Bunea ezen indítványa ezután hosszas, beható eszmecsere adott alkalmat. Hozzászóltak a tárgyhöz — Bunea indítványát pártolva — Moldován M. János nagyprepost. Iván Miklós gyulafehérvári esperes, az állandó választmány javaslatát pártolva Csató János alispán. Gáspár János főjegyző és Fogarasi Albert tanár. Más felfogásból indult ki Mayer Ödön, ki a kultuszminiszter intézkedését örömmel üdvözlö és hathatós támogatásra ajánlja. Az indítványok felett a közgyűlés szavazással döntött és az állandó választmány javaslatát fogadta el nagy többséggel. Gyorsabb tempóban és kisebb érdeklődés mellett tárgyalattak le ezután a tárgysorozat 9—16-ik pontjai; ezek kisebb községi és más érdekű dolgok közgyűlési határozatát igényelték. A vármegye monografiájának megjelent I-ső kötetére nézve határozatilag kimondta a közgyűlés, miszerint a mű ezen már megjelent részét tiszteletpéldányképp megküldi az összes törvényhatóságoknak, az ország összes kulturális intézeteinek, közönyvtárainak, a sajtónak és minden erre igényt tartható tényszerűnek; a megküldés és részletezés kivételét pedig egy szűkebbkörű bizottságra bízta. A megyebizottsági tagok részére pedig a mű árát 1 forintban, könyvkereskedői árát pedig 3 forintban állapította meg.

Ezután a választások ejtettek meg. Elnöklő főispán ezt megelőzőleg a kijelölés eszközölhetése czéljából maga részéről a kijelölő választmányba br. Kemény Géza, Miksa Elek, Török Bertalan megyebizottsági tagokat nevezte ki, a közgyűlés maga részéről pedig Szalanczy Lőrinczet, Csiky Lászlót és dr. Hosszu Lászlót küldte ki; az így megalakult választmány ezután rövid időre visszavonult és nemsokára elnöklő főispán bejelentette a közgyűlésnek a jelölés eredményét. E szerint jelöltetett a főjegyzői állásra Gáspár János I-ső aljegyző, helyettes főjegyző és dr. Varró László II-ik aljegyző. Dr. Varró azonban a választás megkezdése előtt visszavonván, a közgyűlés egyhangulag, közfelkiáltással Gáspár János I-ső aljegyzőt választotta meg Alsófehér vármegye főjegyzőjévé, ezzel is elismerésének óhajtván kifejezést adni Gáspár János iránt, kiknek már annyi és oly sok érdemei vannak szülő vármegyéjével szemben, egyben megjutalmazni is óhajtott a vármegye közönsége Gáspárnak évek hosszú során át tanúsított tevékenységét, a vármegye érdekében teljesített munkálkodását. A Gáspár megválasztásával megürült I-ső aljegyzői állásra a közgyűlés, a kijelölő választmány újabb ajánlatára, közfelkiáltással dr. Varró Lászlót a vármegye ezen tevékeny és intelligens fiatal jegyzőjét, fokozatosan pedig II-ik aljegyzővé br. Bánffy Kazimirt, III-ik aljegyzővé dr. Lengyel Györgyöt választotta meg, mindegyiket egyhangulag, és ezt a jelöltek méltán mind meg is érdemelték, mert mindegyikének eddigi működését lelkiismeretes munkálkodás, szorgalom jellemzi, párosulva kiváló tehetséggel, tapintat és előkelőséggel. A kisenyedi szolgabírói állásra két jelölt, Szabó Lajos járási szolgabíró és Henter János szebenmegyei szolgabíró pályázván és mindkettőt jelöltetvén, elnöklő főispán több megyebizottsági tag kérésére a szavazást rendelte el, melynek eredménye a délutáni folytatódó ülésen

vezőtlen idő esetén a mulatság jövő vasárnap fog megtartatni.^a

— Na hallja! maga ugyan sok zöldseget össze tud beszélni, ha hosszú a nap. S leugorva a hordó tetejéről, ott hagyta az elámult férfit és a Bethler-lányokhoz csatlakozott, akik éppen arra vették útjukat a keskeny erdei ösvényen.

Beőrey többet nem is beszélhetett erről vele az egész mulatság alatt, csak amikor hazafelé indultak és Liszka az édesanyjával felült a kocsiba, akkor ugrott hozzájuk, hogy segítsen nekik s míg gondoskodva igazgatta a leány porköpenyét, hogy ki ne csúngjön a kerékre, alkalmat talált oda sugni:

— Ne feledkezzen meg arról, amit mondtam. Liszka futó mosólyal felelt rá, amit épp úgy lehetett guyonosnak, mint biztatónak venni.

Hat bizony, eitekintve attól a kellemetlen mellékkörülménytől, hogy Beőrey Zsiga már feleséges ember, Domahegyi Liszka jobb partira sohase számíthatott volna. Meg is forgatta ezt fejében a mulatságra következő éjjelen, mikor álmatlanul hanykolódott ágyában. Az igaz, hogy a Beőreyne hozományát kitétt vagy kétszáz ezer forintot és azt válás esetén vissza kellene adni, de Beőreynek magának is van szépen. Egy tagban vagy ezeröttszáz hold. Az se megvetendő, ha mindjárt egy kis teher is van rajta. Az is igaz, hogy léha egy legény, aki

képes lemondani egy egész gyümölcsös kertetől, cserébe egy rózsáért, amit máskülönbben nem lehet ieszakítania. De majd megváltoznak egy okos asszony mellett. Így gondolkozott Liszka, ami csak azt bizonyította, hogy nincs valami kiváló véleménynyel szegény Beőrey Zsigáné felől, aki pedig annyira szereti az urát s annyit bánkodik a miatt, hogy immár öt éves házasságuk ez ideig gyermektelen maradt.

Éjfélre járt már az idő, Liszka még mindig ebren volt, édes anyja már aludt is egy sort s a leánya hanykolódására ébredt föl. Meg is szólalt a másik ágyból:

— Hát te még mindig nem alszol?

— Nem én. — És sóhajtott egyet.

— Valami bajod van tán?

— Nincs nekem semmi bajom, csak azt akarom mondani, hogy képzelje, mama! az a hóborstos Beőrey Zsiga ma formálisan megkérte a kezemet. Azt mondja, hogy válik a feleségétől, ha hozzá megyek.

— Csufságra jár veled, mondtam én mindig neked, hogy csufságra jár veled. — S a jó asszony izgatottan könyökölt fel ágyában. Mert azt engedné a familia, hogy, elváljon a gazdag feleségétől és egy koldustarisznyát akasszon a nyakába. Hej! mert soha se hallgattál rám, amikor intettelek, hogy ne kezdj ki házasságba. Szegény apád! ha megérte volna. De így van az, ha...

— Először is, azt kikérem magamnak,

én velem nem szokás csufságra járni; másodsor, Beőrey Zsiga szerencséjének tarthatja, ha koldustarisznya létemre feleségül mennek hozzá; harmadszor, én nem szoktam kikezdeni semmiféle házasságba, o jár utánam. Mama tudhatja legjobban.

S ez erélyes kifakadás után befordult a fal felé és több szót harapófogóval sem lehetett kivenni belőle, hiába szoligtatta az anyja.

A másik szobából, a nyitott ajtón át, hallatszott az alvó Ida nyugodt lelegzése, akit 17 éve daczára Domahegyiné rövid ruhában járatott s kis leányaak adott ki. És erővel kényszeríteni akarta, hogy mire hivatalosan nagy leány lesz, olyan szép legyen, mint Liszka és ebből a czélből egy nap háromszor is rákiáltott:

— Ida! ne mázskálj annyit a napon. Eredj az árnyékba, hogy fehér bőröd legyen.

De Ida olyan megátalkodott, alattomos teremtés volt, hogy ha csak tehette, kibujt az anyai parancs alól. Meg zugolódni is mert sorsa ellen. Hogy miért nem teremtette őt az Isten olyan szépnak, mint Liskát. Hogy ne kellene annyit árnyékban ülnie, ojnakor is, amikor semmi gusztusa nincs reá.

Bizony Domahegyinének sok gondot okozott ez a két leány. Hogy hozomány nélküli hogyan adja őket férjhez. Mert ami szerény jövedelmök volt, azt tisztára fölemesztette életmódjuk, melylyel az előkelő gondtalan-

hirdettetett ki. Az újonnan megválasztott főjegyző esküjének kivétele után megválasztotta a közgyűlés a fővárosi bizottság elnökévé Szalánczy Lőrinczet, a létesítő bizottságba Szalánczy Lőrincz elnöke alatt gr. Teleky Árvédot, Müller Mihályt, br. Bánffy Kazimirt, Dobolyi Zsigmondot, Szalánczy Jenőt.

A kijelölt bizottság munkálkodása alatt az alispán elnöke alatt folytatták a tárgyalást. Elfogadták vita nélkül az állandó választmány javaslatát a nagyenyedi lakotanyához szükséges istálló építésének módzataira nézve, Nagy-Enyed város szabályrendeletét, mely a piaci helypénzszedés körüli visszaélések megtorlását célozza, ugyancsak Nagy-Enyed város nagyfontosságú határozatát, melylyel a Földvári Lászlóné szül. gr. Ipanochi Jozefa alsó- és felsőfűgedi érdemek megvásárlását mondja ki. Vita nélkül fogadták el a tárgysorozat többi pontozatait is a 33-ik számig, melyek szintén kisebb fontosságúak lévén, a bizottsági tagok érdeklődését kevésbé vették igénybe. Már nagyobb érdeklődést keltett a 33-ik pont: Gyulafehérvár városának az árvai és városi közalapok pénzei elhelyezésére vonatkozó határozata ellen beadott felelővételének a tárgyalása. Az állandó választmány javaslatával szemben, mely a felelővétel elutasítását véleményezte és egyben felhívandónak vélte Gyulafehérvár város tanácsát a közpénzek elhelyezését jövőre nézve évenkénti, névszerinti szavazással egybekötött képviselőtestületi határozattal elintézni, Novák Ferencz polgármester és Mayer Ödön bizottsági tagok szólaltak fel, az állandó választmány javaslatát második részének elvetését kérve. A többség azonban az állandó választmány véleményét fogadta el egész terjedelmében.

Ezalatt az idő előrehaladván, elnöklő főispán az ülést felfüggeszti és annak folytatását delután 3 órára tűzi ki.

A delutáni ülés megnyitása után Tóth Miklós, a szavazatszedő bizottság elnöke, a kisenyedi

járás főszolgabírói állására történt szavazás eredményét jelenti be. E szerint beadott összesen 111 szavazatot, ebből kapott Szabó Lajos szolgabíró 85 szavazatot, Henter János 25 szavazatot, mire elnöklő főispán Szabó Lajost a kisenyedi járás megválasztott főszolgabírójának jelenti ki. Az eljénzéssel fogadott enunuciáció után az újonnan megválasztott aljegyzők és főszolgabíró letették a szabályszerű esküt. Ennek kivétele után a közgyűlés folytatta az érdemleges tárgyalást, azonban a megyebizottsági tagokat a kisebb fontosságú tárgyak már kevésbé érdekelték; nagyobb élénkség csak akkor nyilvánult, midőn az egyes felelővétel tárgyalásánál egyik-másik bizottsági tag felszólalt. Így a Vizakna városi orvos megválasztása ellen benyújtott felelővétel tárgyalásánál felszólalt dr. Dumitrean bizottsági tag, Csató János alispán, Szócs József polgármester, mindannyian az állandó választmány javaslatát pártolva és a felelővétel elvetését ajánlván. A közgyűlés ily értelemben is határozott. A trimpoeli községi bíró választása ellen beadott felelővétel ismertetésénél Motta gör. kel. lelkész szólalt fel, hevesen támadva a választást, román nyelven előadott beszédében kifogásolván azt, de alaki hiányokat nem tudott felhozni, ezért a neki nem tetsző bíró személyének támadásával igyekezett magának híveket szerezni, azonban sikertelenül, mert a közgyűlés az alakilag teljesen korrekt választást helyben hagyta. Az abrudbányai városi képviselőtestület megújítására a közgyűlés elnökül Boér Béla polgármestert küldte ki, a tisztújítás megejtésére pedig Csató János alispánt, helyettesül Gáspár János főjegyzőt.

Számadási előterjesztések jóváhagyása után került végre a sor Heves vármegye ismeretes kvóta-átíratára. Az átíratot Gáspár János főjegyző ismertette, előadva egyben az állandó választmány véleményes javaslatát is, mely szerint az állandó választmány az átírat tudomásul vételét véle-

mezezi és egyben ajánlja, hogy a törvényhozáshoz önálló felirat intéztessek, melyben kerje a vármegye, miszerint bizva a törvényhozás bölcs belátásában, az 1867. évi XII. t.-cz. intézkedéseinek figyelembe vétele mellett az arány megállapításánál a közgazdasági érdekek szerinti igazságos és méltányos arányt vegye irányadónak a törvényhozás munkálataiban. Az állandó választmány ajánlata ellen egyedül Moldován M. János nagyrépost szólalt fel, beszédében az eddigi arányt viszonyainkhoz mérten elegendőnek jelentve ki, de határozott ellenindítványt maga sem terjesztett elő, így az állandó választmány javaslatát egyhangúlag elfogadtatták.

Mi magunk részéről az állandó választmány javaslatában a vármegye közönségének már gyakran tapasztalt bölcs és tapasztalt belátásának újabb nyilvánulását látjuk és azt örömmel vesszük tudomásul, mert tényleg — felfogásunk szerint — ez ügyben bölcsesbben intézkedni nem lehetett. Visszaterelte — nagyon helyesen — a közgyűlés ezen kérdést azon mederbe, melyhez tulajdonképpen tartozik: a közgazdasági kérdések mezejére, és jelezte is, — szintén nagyon helyesen — hogy a kvótát és az ezzel összefüggő kérdéseket csak is minden politikai tekintetektől menten, közgazdasági tekintetek szerint lehet elbírálni.

E kérdésen kívül még csak is Zemplén vármegyének egy magyar gör. kath. püspökség felálltása tárgyában kelt leírata képezte felszólalás tárgyát. Iván Miklós esperes és Papp kanonok ebben is az általuk annyira hangoztatni szeretett magyarosítási szándékot látták fennferogni és ez értelemben szólaltak fel hosszadalmasan, a közgyűlés azonban felül helyezkedett ez elfoglalt véleményeken és az állandó választmány javaslatát fogadta el.

Több kevésbé fontos tárgy után végre 6 órakor delután véget ért a minden te-

ség látszatát kellett megőrizniök a világ előtt.

Lizskára bármennyire is haragudott az anyja a miatt, hogy feleséges emberrel „kezdett ki”, azért titokban mégis reménykedett. Hátha?

A lány szintén nem idegenkedett attól a gondolattól, hogy a gazdag Beóreyhez menjen feleségül, bár tartott a botránytól — és ha az igazat meg kell vallani — a lelkiismeret is bántotta egy kicsit Beórey Zsigáné miatt.

Igy álltak a dolgok, mikor a majális után egy hétre Lizska, sétalovaglása alkalmával (csak az Isten tudja, hogy Domahegyinének mennyi nélkülözésbe került, hogy hátsólovat tarthasson a lányainak, de hát annak meg kellett lenni, mert a Bethlér-leányoknak is van), tehát egy sétalovaglás alkalmával, az országúton, véletlenül találkozott Beórey Zsigával, aki szintén lóháton jött ki az erdőből s tanyája felé tartott.

Roppant komolyan tárgyaltak valamit, amint ott haladtak egymás mellett a poros országúton. Hogy tulajdonképpen mit tárgyaltak, azt nem tudom, én csak annyit tudok, hogy másnap Beórey Zsigáné született Kara Ilona sírva panaszkodott a bátyjának, Kara Gábor cs. és kir. huszár-főhadnagyának, ki két hét előtt jött Bécsből s azóta a szomszéd városban van állomáson, hogy a férje el akar tőle válni, mert az a haszontalan fruska elcsavarta a fejét.

Gábor végtelen dühbe jött és mennyre-földre esküdözött, hogy megöli mind a ketőt. (Szerencse, hogy Zsiga éppen nem volt odahaza, biztosan ott tanyázott akkor is a Domahegyi kurján.)

Később aztán engedett a negyvennyolczből a vitéz főhadnagy ur s oda módosította közveszélyes fenyegetését, hogy:

— Azt a hitvány ripoköt fölfriekázom! Föl én, még pedig az agarászbálón, az egész világ szemelättára, a másikat pedig szégyenszemre kitanczoltatom a teremből, ki én!

S ezzel megszókolta még mindig síró hűgát, nagy csörtetve távozott, felült a kastély előtt türelmetlenkedő hátsó lovára és bevágatott a városba, ott egyenesen a sörháznak tartott, hol mérgét hat pohár sörrel csillapította le addig is, míg az agarászbál napja elérkezik.

S minthogy abba még két hét telt belé, ez idő éppen elég volt arra, hogy Domahegyieknek fülébe jusson a főhadnagy fenyegetőzése.

Hát úgy történt, hogy bál előtti nap, mikor Lizska ott ült az ablaknál, kézi munkával kezében, betoppan hozzájuk Beórey Zsiga.

— Hallotta mi újság? fordult hozzá a lány. A sógora azzal fenyegetőzik, hogy botrányt csinál a holnapi bálón. S szó szerint elmondta a Gábor fenyegetőzését.

Beórey kezdte magát kényelmetlenül érezni, hogy végig hallgatta.

— Tudja, helyesebb is lesz, ha én nem megyek föl arra a bálra, nem mintha felnek attól a kölyöktől, de okos ember lehetőleg elkerüli a botrányt. Meg aztán jobb, ha nem adunk tápot a mendemondának, a világra is kell adni valamit.

Lizska nem felelt rá semmit, csak mosolyogva hajtotta fejét kezimunkájára. Tán az jutott eszébe, hogy Beórey ezelőtti viseletével nem mindig volt olyan óvatos arra, hogy ne adjon tápot a mendemondának.

Denique a dolog vége az lett, hogy Domahegyiek részt vettek a bálón, Beórey pedig szépségesen otthon maradt. Lizskát, mint rendesen, most is körülrajongta a vidék aranyifjusága. Tánczközben, a szó szoros értelmében, kezlől-kezre adták. Keringő alatt egyszer elejtette a legyezőjét s mielőtt fölvehették volna, tovaragadta őket az ár tánczosával együtt s akarva nem akarva, körül kellett keringniök a termet. Éppen hogy helyre értek, a főispánné bályanyai trónusa mellé, Lizska meg oda szolt a tánczosának, hogy:

— Kérem, kerítse meg a legyezőmet, mikor megállt előtte valaki s huszárosan összeütve sarkantyuját, szó nélkül nyújtotta át neki a filegrán művü elefántcsont jószágot.

Lizska könnyed fejbólintással vette át a legyezőt, a nélkül, hogy ránézett volna az illetőre, pedig ösztönszerűleg megérezte perzselő tekintetét s el is pirult tőle egész

kintetben annyira fontos és érdekes közgyűlés.

Este 8 órakor a vármegye ujonan megválasztott jegyzői kara rendezett fényes bankettet a megyebizottsági tagok részére a „Két Hattyú” szálló kávéházi helyiségeiben. Az első felköszöntőt saját és jegyzőtársai nevében Gáspár János főjegyző mondotta a vármegye főispánjára. Zeyk Dániel főispán az ujonan megválasztott jegyzői kart eltette, ugyszinten Csató János alispán. Dr. Varró László a vármegye érdemekben dus alispánjára Csató Jánosra, br. Bánffy Kazimír a megyei tisztikarra üritette poharát, majd Zeyk Dániel főispán a vármegye közönségét, Csató János Moldován M. János nagyprepostot, dr. Ebergényi Sándor br. Kemény Gézat, Csató János a közigazgatási bizottság tagjait köszöntöttek fel. Moldován M. János az egyetértésre emelte poharát. Nagyon szép magyar felköszöntőt mondott dr. Hosszu László a vármegye kiváló főispánjára. Gáspár János Szalánczy Lőrincz megyebizottsági tagot, a közügyek és különösen a vármegye közügyeiben élénk részt vevő tevékeny férfit, eltette. Volt még számos és szép felköszöntő és a mintegy 120 tagu kedélyes társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt, gyönyörködve a szellemes felköszöntőkben és élvezettel hallgatva Aradi czigány-zenekarának szépen előadott nótáit.

„A három testőr.”

(Behózat 3 felvonásban. Irta: Herezeg Ferencz. Előadta a nagyenyedi műkedvelő-társulat először 1897. márczius 27-én, másodsor közkívánatra 1897. márczius 29-én.

(* *) Majdnem kötelező szabály, hogy műkedvelői előadásokról csakis jót szabad írni és ez nagyon megnehezíti az ezekre vonatkozó referádákat, mert hát darázs-fészekbe nyulni utóvégre senki sem szeret.

Végzetlenül jól esik kijelentnem mindjárt beszámolásom elején, hogy műkedvelőink azon kellemes helyzetbe hoztak, hogy

addig, hol rózsaszín moir ruhájának kerek kivágása kezdődik. S hogy végre fölpillantott, a férfi még mindig meghajolva állt előtte és valami bemutatás-felét morgogott.

A másik perczben már ott keringtek a tánczó párok között s Lízka félig behunyt szemmel simult az aranyzinóros atillához, teljesen átengedve magát annak a gyönyörnek, mit csak a valódi jó tánczos erős karjai közt érezhetni.

Egyszer csak az ifju vastag, fekete bajusza a leány rózsás kis füléhez ért, mire az kéjesen összeborzongott s megköszönte a tourt, aztán mosolyogva nézett a férfi sötét szeméibe.

— Hát maga az a Kara Gábor?

Volt valami kicsinylő guny a hangjában, ami annak arczába kergette a vért. De azért elnevette magát.

— Persze, hogy én vagyok.

— Hiszen maga nem is látszik olyan veszedelmesnek, mint aminő a hire.

Domahegyiné éppen azt magyarázta az alispánnak, hogy:

— A másik leányom, az Ida, az még mindig olyan nagy gyerek, pedig már ma holnap eladó leány lesz, amikor ijedtében megállt benne a szó arra a látványra, hogy Lízka Kara Gáborral karöltve sétál el mellettük s a világ legelfogulatlanabb arczával társalog vele.

a fentebb említett kötelező szabály szem előtt tartására semmi szükségem niucsen, mert ha az a felig-meddig szentesített szabály nem is léteznék, jónál, szépnél egyebet a két esteről akkor sem írhatnék.

Habár soraik némileg ritkulnak is, műkedvelő-társulat számos van édes hazánkban, de a jelenlegi nagyenyednél ambiciózusabb aligha. És az ambíció már félsiker, mert míg anélkül lelketlen bábba lesznek még azok is, kikben tehetség szunyadozik, addig ez lelkes, az élet alakjait maguk valóságában bemutató dilettáns művészek teszi a szereplőket.

Annal nagyobb dicséret illeti műkedvelőinket, mert ezen legutóbbi szereplésük alkalmával nagyobb szabásu darabot választottak, mely erős próbára tette tehetségüket, és elmondhatjuk, hogy feladatukat reményen felül fényesen oldották meg.

Láttunk Pollácekben, a pipogya, gyáva borkereskedőben, kit egy róla költött mesével valóságos spadassinná tesznek, — persze csak addig, míg valami komoly dolog elő nem adja magát, — Kovács János által egy olyan alakot bemutatva, melyben kedve telhetett bárkinek, és telt is. Kitünő maszkja, biztos fellépése, pompásan eltalált hanghordozása, mozdulatai, állandó derűtségben tartották a közönséget és sok routint elaruló játéka nagyon is megérdemelte azon tetszésnyilatkozatokat, melyekben nyílt színen is volt része.

Rátkyt, a másik és pedig kitünően megírt főalakot, dr. Lengyel György alakította meglepő könnyedséggel, rokonszenvesen. Kitünő vonásokban mutatta be a modern lapszerkesztőt, ki lapja gondjai mellett apró szerelmi eselszövényekre is reá ér... míg végre maga is beleesik abba a bizonyos verembe, pedig lelkeből irtózik a házasságtól, mely legvéresebb szája ellenzéki őseiből is rendre-rendre jámbor pecsovicsokat csinált, és borzad a hasonló, szerinte házasság esetén kikerülhetetlen sorstól. Alakítása

De, oh! anyai szív! ez az ijedtség már a másik perczben, esábos reménynek adott helyet. Amikor tudniillik eszébe jutott a Karaék nagy vagyona, amelyből Gáborra legkevesebb egy negyed millió jut.

Mikor aztán haza mentek, Lízka saját-ságos érzélgős hangulat vett erőt s mielőtt lefeküdtek volna, nyakába borult az édes anyjának és össze meg összecsókolta az álmélködő asszonyt.

— Ne haragudjon rám, kedves mama, hogy néha olyan kiállhatatlan vagyok. Megadja az Isten, hogy lesz még öröme is bennem.

— Hiszen bár úgy lenne!

Annyi tény, hogy mikor másnap Gábor ott volt korhelyelesen Domahegyiéknel, azon hősies elhatározás támadt fejében, hogy feláldozza magát nővére boldogságáért...

Igy történt, hogy Beőrey Zsiga mai napig együtt él a feleségével s a válást többé nem emlegeti.

Idát pedig 18 éves korában — mire Lízka elkerült a háztól — végre előléptette az anyja nagy leánynyá, daczára, hogy még miudig absolute semmi érzékkel nem bír a megszéplülés iránt, hiába kiált rá Domahegyiné most is naponta háromszor:

— Ida! Ne mászkalj annyit a napon. Eredj az árnyékba, hogy fehér bőröd legyen!

Gottler Lajos.

mindvégig kitünő volt és amugy is kellemes megjelenésével nagy hódítást tett a zajosan tapsoló közönség soraiban.

Meltó és végtelenül kedves partnere volt Folyovich Annuska, Rizának, Pollácek unokahugának szerepében. Mindenesetre irigylendő azon kellemes társadalmi helyzet, mely a kisasszonynak osztályrészeül jutott, de ezt egy kis gyakorlattal mint művésznő is meg tudná magának teremteni. Pompásan mutatta be a szerep helyzetének változásához híven az ártatlan és naiv, a furfangos és végül szerelmes leánykát, és a szemnek jól eső eleganciát fejtett ki felvonásról felvonásra változtatott toalettjében; különösen bájos volt a második felvonás azon jelenetében, mikor feltámad szívében a szerelem Rátky iránt, de azzal együtt belopózik abba a féltés kigyője is, amint hogy nagyon sikerült jelenete volt ezt megelőzőleg az, mikor Rátkyval elhiteti, hogy költeményei révén már süldő leányka korában is szerelmes volt bele és mikor ez felül neki, egyszerűen szemébe nevet.

A darabban ezenkívül még csak egy nő szerep van, Pollácek nejeé, ki meltó személyesítőre lett Bisztricsány Katiczában. A kisasszony, ki elegáns toalettek dolgában mit sem engedett úgy az életben, mint a színpadon unokahugának, kitünően alakította a multjára féltékeny asszonykát, ki azon ártatlan szarvakat, melyeket férjének, még mielőtt neje lett volna, szerzett, nem akarja mint hitves gyarapítani és nagyon kedves volt aggodásaiban, hogy azon ártatlan viszony, melyet Rátkyval, ezzel a folyton központot képező rossz esonttal, még színészno korában folytatott, kitudódik. Nagyon kedvesen, nagyon jól játszott s általában társnőjével együtt olyan alakítást nyújtott, melyet sok vidéki színészno megirigyelhetne!

Dr. Gyarmathy Ernő, ki különben a társulat fáradhatatlan jobbkeze, a leha Flóris báró szerepében érdemelt ki meltó elismerést, míg Hortovay ellenszenves alakját Hegedűs Zsigmond alakította szerepének egészen helyes felfogásával, és azt nem csak játékban, hanem maszkban is helyesen érvényre emelte.

Igen jó volt és minden megjelenésével kitörő derűtséget keltett Palugyay József a bus lengyel hazafi szerepében, a kisebb epizod szerepekben pedig Hollós István, Veres Gábor, Nagy Sándor, Molnár Gyula jeleskedtek, helyesen beleilleszkedve a pompás keretbe.

Az összjáték, rendezés mintaszerű volt, és ebben, a szereplőktől eltekintve, nagy érdemet szerzett magának dr. Ebergényi Sándor, az ügybuzgó és fáradhatatlan művezető igazgató, ki a rendezés nem könnyű feladatát is végezte.

Lehetetlen meg nem emlékeznünk a sugó fáradtságos szerepét betöltő Váro Ferenczről, kinek a szereplők és így közvetve a közönség is igen sokat köszönhet, mert sugni egy kis gyakorlattal elvégre mindenki tudhat, de jól sugni vajmi kevesen, és Váro Ferencz ezen kevesek közé tartozik. Úgy hisszük, sőt elvárjuk, hogy ezt Rátky lapszerkesztő ur is elismeri a „Vihar” legközelebbi számában!

A színházat az első előadáson a legvalogatottabb közönség a szó szoros értelmében zsufozásig megtöltötte, és ami csoda számba megy közönségünknek, még vehemens tetszésnyilatkozatokra is ragadtatta magát!

Az előadást közkívánatra hasonló siker-

rel ismételte meg hétfőn a műkedvelő társulat, és már maga ezen tény is igazolja referádám azon állítását, hogy az előadás kitűnően sikerült.

Érdekességet kölcsönzött a két előadásnak az is, hogy a műkedvelő-társulat 48- és 49-ik előadása volt, és eltekintve e jelentős számoktól, most már legközelebb jubilálhat, mit egy ehhez hasonló jó előadás keretében mielőbb el is várunk!

Vegyes hírek.

— **A koadjutor jótékonyága.** Gróf Majláth Gusztáv erdélyi segédpüspök Komáromban 36.000 forint költséggel nagyszerű iskolát építtetett s ezt a római katolikus egyháznak ajándékozta. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lapban Majláthnak e hazafias áldozatkészségeért köszönetét és elismerését nyilvánította.

— **Püspökfelszentelés Balászfalván.** Dr. Radu Demeter lugesi görög kath. püspök felszentelése — mint tudósítónk írja — az ó-hitűek husvétján megy végbe Balászfalván. A felszentelésre már javában készülődnek s a püspök tiszteletére több ünnepséget is terveznek.

— **Necrolog.** Nehai Kovács György volt 48-49-es nyug. honvéd-hadnagy özvegye Beke Róza végelgyengülés következtében e hó 28-án Nagy-Enyeden elhalt. Az elhaltban Kovács Lajos városi rendőr-biztos édes anyját gyászolja. Nyugodjék békében!

— **Választmányi ülés.** A nagyenyedi testgyakorló egyesület ez uton értesíti és felhívja az egyesület választmányi tagjait, hogy április hó 2-án délután 6 órakor a tornateremben választmányi ülést tart a következő tárgysorozattal: 1. Tag-felvétel. 2. Hárszabályok megállapítása. 3. Folyó ügyek. 4. Elnöki előterjesztések.

— **Jubileum.** Mult vasárnap Gyulafehérvárt dr. Náthán Bernát városi főorvost és törvényszéki orvost működésének, illetve orvosi gyakorlatának 25-dik évfordulója alkalmából mondhatni a város valamennyi testülete s tisztelő ismerősei üdvözölték lakásán. Először a városi tanács tisztviselői és a képviselőtestület számos tagja, Novák Ferencz kir. tanácsos, polgármesterrel az élén, üdvözölte, szép szavakban adván kifejezést azon érdemeknek, melyeket dr. Náthán Bernát mint orvos és mint emberbarát magának 25 éven keresztül a városban és a vidéken szerzett s kívánva az összes megjelentekkel ószintén, hogy a második 25 esztendő is meglegeződesben tölthesse körünkben. Azután érkeztek az orvosok s gyógyszerészek, majd az izraelita hitközség szintén testületileg az ünnepelt üdvözlésére, ki mindannyi szónok beszédére meghatóttan s őszinte köszönettel válaszolt.

— **Értesítés.** A magyar kir. honvédségi Ludovika akadémiában az 1897-98. tanév kezdetén betöltendő magyar állami, illetőleg alapítványi és fizetési helyekre vonatkozó pályázati hirdetmény Nagy-Enyed város tanácsához leérkezvén, ezt azzal hozzuk tudomására az érdekelt szülőknök, hogy a pályázati hirdetmény a városi levéltárban a hivatalos órák alatt betekinthező.

— **Templomépítés Balászfalván.** Tudósítónk írja, hogy az ottani ev. ref. egyház hazafias lelkesze Cseresznyés Ödön kezdeményezésére új templom építését határozta el. Az építést már legközelebb megkezdik.

— **A vándor-iparigazolványok ki-**

állítás. A kereskedelemügyi miniszter valamennyi törvényhatóságokhoz körrendeletet intézett, amelyben értesíti azokat, hogy a német ipartörvény 58. §-ának azon rendelkezését, melynel fogva a vándor-iparigazolvány kiadása az eddig rendszerint megkívánt 21 éves életkor helyett ezentul a betöltött 25 évhez lesz kötve, a német szövetség tanácsa végrehajtási rendelettel kiterjesztette a külföldiekre is. Ezen rendelkezéstől csak azokra nézve lehet kivételesen eltekinteni, kik megbízhatólag a legközelebb lefolyt naptári évben is bírtak már bizonyos árúk tekintetében vándor-iparigazolvánnyal.

— **A mezei munkát és mezei munkásokat keresők kimutatása.** Ez a czime a földmívelési miniszter jelentésének a mezei munkások statisztikájáról, melyet az 1897. év elején megejtett hivatalos összeírás alapján állított össze. A füzet kimutatja, hogy melyik vármegye melyik községében mennyi a kínálkozó és mennyi a szükséges munkások száma, mely időre milyen munkára és minő feltételek mellett kínálkoznak, illetőleg kerestetnek ezek. Az is meg van jelölve mindenütt, hogy mi a neve a munkásokat kereső gazdának. Kétségtelenül nagyon hasznos dolog a viszonyoknak ez a részletes kimutatása. A kimutatásnak főösszesítése egyébként azt tanúsítja, hogy 14,057 munkás hiánya mutatkozik az egész országban. Az egyes országrészek szerint a Duna balpartján 9656 munkásra, a Tisza jobbpartján 5787, a Tisza-Maros szögén 1189 és a városokban 10,435 munkásra van szükség.

— **Gyakorlati szakácskönyv.** ezim alatt olyan könyv jelent meg az Athenaeum kiadásában, mely minden tekintetben ritkítja párját, sőt talán egyetlennek mondható a maga nemében. Szerzője gróf Festetics Andorné szül. Pejacsevich Lenke grófnő, a volt földmívelési miniszter neje, nemcsak a legelőbbkelő főúri hölgyek egyike, de akit egyuttal úgy ösmernek, mint aki a legszemesebb, legműveltebb magyar nők közé tartozik. Műveben igénytelenül törekszik arra, hogy megtanítsa a főző asszonyt: miként kell jól, izletesen és táplálóan főzni. Ösmer minden konyhát és mindenünnen felhasználja azok jó tulajdonságait; rámutat arra, hogy bizonyos ételmenüek miért érdemelnek nálunk meghonosítást, és figyelme kiterjed meg arra is, hogy mezőgazdaságunknak ez irányban tapasztalható renyhességét és közömböségét is feltárja. Szóval e könyv amikor a főzésre megtanít, nem a szakácsnő szűk körű tudására támaszkodik, hanem a világlátott jó magyar gazdasszonyok ez irányban értékesíthető egész tudásával ajándékozza meg az olvasót. A könyv, mely különben Wlassics Gyula miniszternek van ajánlva, — bevezetésében egész tükröt nyújt tartalmáról. Olyan egyszerűen és határozottan állítja föla gazdaszónyokodás alelveit, — azt, hogy a földmívelésnek a legfontosabb dolog, — hogy azok szinte a kijelentés erejével hatnak és imponálnak. A művelt, komoly hölgy nagy tudása, határozottsága érezhető minden utasításában és azért hatása a magyar gazdasszonyokra szinte kimeradhatlan. A kötet, mely gyönyörűen van kiállítva és 1 forint kapható, az Athenaeumkiadásában jelent meg.

— **Egy bevált ujság.** Vagy nyolcz hónappal ezelőtt, bizonyosan emlékezik rá a magyar közönség, tizennyolcz budapesti ujságíró megalapította a „Budapesti Napló“-t.

Írók és poéták, akik köztudomás szerint mindig problémákon törtek a fejüket, közös új problémát állítottak maguknak: miképpen kell megteremteni az „önkezelési“ ujságírókat, miképpen kell felszabadítani a sajtót a tőke jarma alól, miképpen lehet független lapot teremteni, megteremteni az „ujságírók lapját“? A dió kemény volt és nehéz a munka; egyrészt a körülmények kényszere, másrészt egy nagy eszme vitte rá a tizennyolczalak csoportját, hogy szakítva a zsurnalisztikai munka-felosztásnak hagyományával, magukra vállalják ők tizennyolczalak az ujságíráson kívül még az ujságálapításnak és az ujság-kiadásnak gondjait is. Azonban épp az „önkezelési“ ujságíró, aki független minden kiadótól és mentesen minden méltatlan járomtól, igaz kedve szerint beszélhet, a maga felelősségére és a közönség tetszésére úgy kezelvén önmagát, hogy bizalmat keltsen és kedveltséget. Nos, ez a probléma, mint a „Budapesti Napló“-nak országszerte elterjedt komoly formájú, tekintélyes, érdekes, ötletes, gazdag, eleven számaiból látjuk, fényes sikerrel oldódott meg. A tizennyolczalak pompásan kezelik önmagukat és világos bizonyosságát adják annak, hogy kevés emberből kitűnően lehet megszervezni egy republikát. Ezt a szervezeti kitűnőséget aztán a „Budapesti Napló“-nak minden száma is csodálatos frissességgel demonstrálja. A „Budapesti Napló“ pompás organizmusa el nem fárad, szelleme ki nem merül, logikája meg nem gyöngül. Szeme is nagyszerű a „Budapesti Napló“-nak, meglát mindent, aztán hogy tudja elbeszélni, amit látott! Az egész szervezetnek architektúrája azt bizonyítja, hogy kedvvel rakosgatja itt minden ember az ujság porczikáit össze. Az ujságírók lapja embereinek persze nem is nagyon kínos munka ez. Oly sok és sokoldalú talentum került ebben a lelkes társaságban össze, hogy egy legelőbbkelő stílű ujságnak napról-napra való megismétlése csak természetes folyamat, ha ilyen elmés és kipróbált pennák fáradsnak ebben. A „Budapesti Napló“ minden egyes száma egy-egy zsurnalisztikai siker. Az olvasónak valóságos öröm. A „Budapesti Napló“, amelynek politikája független, szabadelvű és rendíthetetlen; a „Budapesti Napló“, amelynek tárczarsze, hír-rovata és kritikája a magyar sajtóban kivánatos színvonal mértéke lehetne; az ujság, melynek főszerkesztője Vészi József, felelős szerkesztője Braun Sándor, melynek politikáját a szerkesztők mellett Beksics Gusztáv, Balogh Pál, a szabadelvű magyar ujságírásnak e fényes tollu, nagy tanultságu és erős logikájú triászta vezeti, amelynek tárczarovatát pedig Abrányi Emil (Robin), Gergely István, Lyka Károly, Márkus József, Papp Dániel (Monachus), Pekár Gyula, Thury Zoltán, Tömörkény István, Feszli Géza, Szánthó Kálmán, Munkácsy Kálmán stb. élénkítik; az ujság, amelynek országgyűlési rovatát, hírvonatát, művészeti rovatát, különféleit, katonai czikkeit, riportjait stb. a legkipróbáltabb, legtanultabb és legizlésebb magyar zsurnalisztikát szerkesztik és írják, igen természetes, hogy rövid pár hónap alatt elterjedt és népszerűvé vált. Az önkezelési rendszer bevált a zsurnalisztikában és a „Budapesti Napló“, amely zaját speciálitása szerint mindennap hasábozon át bizalmasan is beszélget a közönségével (A „Szerkesztői üzenetekben“), nélkülözhetetlen társasága lett az olvasóinak. Már csak egy új probléma marad az önkezelésnek e megoldott problémája után: mit

adtak ezek a tizenhatszázévi közönségüknek? Aki gourmand a szellemi élvezetekben, az megtudhatja azt a titkot, ha előfizet a „Budapesti Naplóra”. Ez az újság éppen annak való, aki már unja a szürkét, sablont, a banalist.

Meteorológiai jelentés márczius 28-tól 31-ig.

Nap	Ora	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erő- sége	Boru- lat	Csapadék	Hő napi max. min.
28	7	54.6	+4.2	SW ₁	8	—	
	2	52.6	+13.2	W ₁	9	—	+14.5 +4.2
	9	53.0	+8.5	W ₁	5	—	
29	7	51.1	+9.0	S ₁	5	—	
	2	47.2	+20.0	SW ₂	3	—	+20.3 +9.0
	9	45.8	+11.0	SW ₁	3	—	
30	7	49.4	+10.6	SW ₂	10	—	
	2	53.5	+13.6	S ₂	2	—	+14.0 +2.2
	9	56.4	+5.6	—	0	—	
31	7	56.8	+5.0	N ₂	1	●	
	2						
	9						

Klárítás: Borus és esős idő; később derülés.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég △ = dara.

Közgazdaság.

Mezőgazdasági munkabérek Magyarországon 1895-ben.

I.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter üdvös mezőgazdasági és földművelési politikája kétségtelenül elismerést érdemel. Még azok is, akik éppenséggel nem sorolhatók joakarói és jó barátai közé, elismerik Darányinak hazafias és közügyeinkben hasznos munkálkodását, de elismerik egyúttal azt is, hogy Darányi akkor, amikor a földművelés és mezőgazdasággal foglalkozóknak tesz csak valami jót, ugyanakkor folyton szeméi előtt lebegnek azok a faktorok, amelyek ugyan nem tartoznak szorosan tárczájához, de amelyek nélkül a mezőgazdaság sem volna tökéletes egész test.

És ez a gazdasági politika a eghelyesebb; karöltve kell haladni az egyik gazdasági ágának a másikkal. Lehet azért valaki jó földművelésügyi miniszter, ha esetleg örömmel üdvözi az ipar terén mutatkozó haladásokat is. Viszont azonban az ilyen politikának csak akkor van üdvös hatása, ha gazdasági ügyekben megvan az összhang. A most folyó gazdasági legfontosabb kérdések egyikénél is tapasztaljuk ezt az összhangot; a kormány ugyanis, ámbár nagy nehézségekbe ütközik, el van tökéltve a társadalom egyik legnehezebb problémáján segíteni, midőn a legnehezebb érdeklődéssel foglalkozik a mai munkás-kérdéssel. A czél, a gazdasággal foglalkozók helyzetét az adott viszonyoknak megfelelőleg javítani. Ezen a téren sok a javítani való éppen az évtizedek előtt divott gazdasági rendszer miatt. Ma az a birtokpolitika nem tarthatja többé fenn magát, amely még a hetvenes évek-

ben a viszonyoknak megfelelt; a közép birtokos osztály kidúló felben van, ma már a földbirtok területének 49 millió kat. holdnak csak mintegy 12%-at bírják a középbirtokosok, holott a hetvenes években mintegy 25% volt a középbirtokosoké. A hetvenes években a kisbirtokosok is határozottan jobb helyzetben voltak, mint most, mert a földbirtokok összterületéből a reájuk eső rész csaknem 16 millió kat. hold volt, s most a középparaszttartók osztálylával együtt 100 kat. holdon aluli birtok nincsen több, mint 20 millió kat. hold. Ezzel szemben azonban a nagy birtokok területe jelentékenyen emelkedett; egyedül a lekötött, vagyis a korlátolt forgalmi birtokok kiterjedése nyert 25 év alatt közel 5 millió kat. holdat.

Szaporodtak az országban kiterjedésre, tehát fundus és instruktusra nézve is a nagy birtokok, a középbirtokok és a kisparaszttartók rovására. Magyarországon 500 kat. holdon felüli birtok 1870-ben még 9.928 volt s már 1890-ben csak 5.141. A csökkenés tehát közel 50%, de semmi esetre sem a kisebb birtokosok előnyére, hanem a nagybirtokosok javára, akinek a birtokterület, amint fentebb is hangsúlyoztuk, már alakított birtoktesteknél is közel 6 millió kat. holddal növekedett.

Nem szükséges kiemelnünk, hogy a paraszt birtokosok (a kisebb birtokosok) helyzetének rosszabbra fordulásával a kisüzemek helyzete mennyire változott. A kis birtokosok kinek birtoka különben is össze zsugorodott s lett belőle a legtöbb esetben törpebirtokos, családjának fenntartásáról ma nem gondoskodhatik úgy, mint évtizedek előtt; így tehát családtagjait napszámba küldi, sőt gyakran maga is ellátogat napszámba. A vagyontalan, azaz a birtoktalan munkásnépek tehát konkurrencziát okoz a keresetben, mert a kínálat és kereslet elve a munka arányában oszlik meg. A mezőgazdasági munkásnép, akinek jóformán ritkán van valamije szerszámán kívül, a kis parasztok munkaversenyét nehezen bírja ki, sok esetben utra indul oda, ahol reménye van, vagy nem találkozik olyan elemekkel, akik a munkakeresők helyzetét nehezítik. Ha azonban ebben is eszalatozik, nem törődik helyzetével és kivándorol. A kíváncsi káros következményeit ritkán érezzük meg azonnal, de amint az nagy aranyokat ölt, s már ezrek és tízezrek távol vannak valamely vidékről, már nyoma látszik ennek a változásnak s gyakran pótolhatlan veszteségeket idéz elő kivált akkor, ha valahol a munkás kezekre van szükség. Ilyen esetünk a magyarországi kivándorlás következményeképp számos van nem csak a Felvidéken és Dunán túl, hanem az Alföldön és kivált az erdélyi vármegyékben is, ugy szólna az ország minden vidéken érzik már a munkások és a cselédek hiányát. Az a kis gazda ugyanis, aki napszámba ellátogat, azért nem áll meg be béresnek vagy szolgának, ha néha-néha napszámban dolgozik is, felesége sem lép hosszabb ideig tartó munkába, illetve szolgálatba. Tehát az állandóan az egész évre alkalmazott munkásoknál mutatkozik leginkább a kézi erő hiánya s azt meg is érezték már nagyon a gazdák, akik különben a helyzetből folyólag az állandóan alkalmazott, de néha erősen folyó kézi erő hiányát munkagépekkel is pótolják. A mezőgazdasági állandó munkások számát a mezőgazdasági gépipar terjedése nagyon is befolyásolja; amíg a gépipar hódítá-

sokat nem tett az országban, addig mindenféle annyi munka volt, hogy a gazdák a munkások hiányát érezték. Persze most más a helyzet. A hetvenes népszámlálás 1.310.389 napszámot jegyezhetett fel, 1890-ben a napszámok száma már 1.524.099 volt; 1870-ben 1.364.536 szolga, béres és cseléd volt, és 1890-ben ebben a kategóriában 883.356 lélek volt. Nagy általánosságban tehát a birtoktalan munkás és cselédnép 276.386 lélekkel csökkent. A kivándoroltak száma 1870—1890 évek között közel 250.000 volt; tehát az idezi elő a különbözetet. Ez a különbség, vagyis jobban mondva népvészesség semmi esetre se jött volna létre, ha a kisparaszt helyzete nem súlyosbodott volna, s különösen ha a gépek elterjedése lassabb procezzussal halad. — Mindkettő azonban nagyon is magán hordja a változott viszonyok fejleményeit s mindkét országos horderejű tény válságba sodorta a mezőgazdasági munkások érdekeit is. Ámbár látszólag még az utóbbi években is emelkedettek a készpénzzel fizetett napszámok, de azért korántsem javult az állapot, mert a munkások keresete, viszonyítva a hetvenes és nyolcvanas évek évi átlagos keresetéhez, határozottan csökkent. Ez a való tényállás; ez tolta előtérbe az agrár szociális kérdést. A magyar mezőgazdasági munkabérstatisztika, amely Darányi széles látókörű és bölcs gazdasági politikájának intenciójából látott napvilágot, valóban mély bepillantást nyújt a mezőgazdasággal foglalkozók üzemébe. A magyar mezőgazdasági munkabérstatisztika, amely kitűnő szakértelemmel van összeállítva, minden vármegyének, de minden járásnak kimutatja a munkáját, a munkakörét és az azzal járó illetékeket is. A napszámér, a szakmáymunkabérek, a részilletékek, a feles, harmados és negyedes munkavállalkozások, a kubikos munkások szerzeménye; de az éves summások, cselédek, szolgák stb. keresetei mind befigyeltnek a nagyérdék munkában; természetesen mindenütt, minden vidéken más és más arányban oszlik meg a munka, de a jövedelmezőség is. A konvencziók, kiváltkép azonban a pálinka, nagy szerepet játszanak. Némely vidéken pálinka nélkül nem is lép a munkába a munkás; ugyannyira el van már terjedve a pálinka hazánkban, hogy jóformán nincsen község, ahol ez az ital konvenczió fejében mint járulék ne szerepelne. A bor már kevésbé foglal helyet a konvenczióban; s legfeljebb ott, ahol a bortermelés még meglehetősen nagy arányú (Duna jobb partján és a Duna Tisza közén). Az élelmezés is nagy szerepet foglal el a munkás munkája körül; vannak vármegyék és járasok, ahol tulajdonképp élelmezéssel jár a munka; viszont azonban oly helyek is előfordulnak, ahol abszolúte nincsen élelmezésnyújtás a birtokos részéről, illetve ahol a birtokos nyers czikkekből szolgáltatja ki a konvencziókat. Ezek az élelmi czikkek persze nagyon különbözök; a vidékek milyenségétől nagyon is függenek. A jobb minőségű élelmezés és a jobb nyers czikkek nyújtása az Alföldön és az erdélyi vármegyékben fordul elő, míg másutt — a Duna jobb parti vármegyék egy részének kivételével — kivált ott, ahol a burgonya, káposzta, bab, köles, lencse és főzelékfélék képezik a tulajdonképp fogyasztási czikkeket, ezek képezik a főbb konvencziókat. Turó, tej és só szintén igen gyakoriak. A hus nagyon kevésbé terjedt még el; az Alföldön és a Dunántul aránylag véve még a

leggyakoribb igen ritkán, turós, hetős sürt, kaidénybe, szágban, is külön, sőt itt-ott csaknem, kivált h, Másutt, óráról es, hogy a, köt ki m, ozsonnar, felebe, mány r, munkást, sabb és, aki rés, két, söt, rendes, annyit, munkás, vármeg, val is, gozik, azonban, munkás, pott t, dolgozo, de azo, tehát a

K. M. intimus, szónok, Kápolna, Polit, jelenleg, Kislé, E. U, K. I, irodába, előkapr, J. V, megbir, erre is, Szé, hogy a, kedjen, Mul, Vár, Budapest, Sz.

Dr. M.

Nagy

Nyom

V. kr, Po, be, sin, (m, mi, vá, fo, kl, be, la, ir,

leggyakoribb, de már a felvidéki részeken igen ritkán jut a munkás elé. Tésztaneműk, turós puliszkák és levesfélék meglehetősen sűrűn fogyasztanak a különféle munkaidényben; a munkaidény persze az országban nem egyenlő, tehát a munkaosztás is különböző. Néhol napkeltétől-napnyugtáig, sőt itt-ott holdfény mellett is, sőt aratáskor csaknem egész éjjel dolgoznak a munkások. Kivált ha azok részért vállalták a munkát. Másutt ismét a munkavállalás reggeli 6 órától esti hat óráig történik; természetes, hogy a napszámossabb ideit pihenőt köt ki magának (élelméhez: reggeli, ebéd, uzsonnára), mint az a munkás, aki részért, felébe, vagy harmadába dolgozgat. A szakmány munkának előnye tehát az, hogy a munkást a saját érdekében is siettetni gyorsabb és jobb munkára; az a munkás ugyanis, aki részért dolgozik, ha jó munkát végez, két, sőt három annyit megkereshet, mint a rendes napszámoss. Igaz, hogy két, sőt három annyit is dolgozik, mint a napszámoss járó munkás; előfordul azután az is, hogy pl. X. vármegyében a részes talán kisebb munkával is, mint pl. aki Y. vármegyében dolgozik, több keresetre tesz szert, viszont azonban azt sem lehet tagadni, hogy az a munkás, aki X. vármegyében dolgozik, kapott terményeinek jóságát nem dicsérheti úgy mint az a munkás, aki Y. megyében dolgozott; kevesebbet szerezhetett ugyan, de azért jobb minőségű terményt kapott, tehát annak a terménynek hasznát is veszi.

Szerkesztői üzenetek.

K. M., Vizakna. E. K. igen is volt Deákpárti és Deák intimusai közé tartozott. Az utolsó ugynevezett latin szónok Németh Albert volt; az utolsó időkből Kaál-kaplnát (Hevesmegye) képviselte.

Politikus, Maros-Ujvár. Nem képviselő; kerület jelenleg Városy Gyula Ugron-párti képviseli.

Kisleány, Koesárd. Ha mi azt mind tudnánk!

E. U., Verespatak. Verse közölhetetlen.

K. B., Nagy-Enyed. Versei eltevétek a szerkesztői irodában; legszorgosabb kutatásaink dacára sem sikerült előkapnunk; kérjük újra beküldeni.

J. W., Ohába. Ne várja, kérem, tőlünk, hogy verseit megbíraljuk és erről még külön levél útján is értesítsük; erre nincs időnk. Beküldött verse közölhetetlen.

Színházlátogató, Nagy-Enyed. Csak nem várja, hogy az előadások a nemzeti színház előadásával vetekedjenek!

Muki, Vécs. Természetesen.

Várakozó, Nagy-Enyed. Még nem kaptunk választ Budapestről.

Sz. K., Budapest. Már megint?

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru-gyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyersselyem básztruhákhoz való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esik, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt árukat **postabér- és vámmentesen a hához szállítva, mintákat posta fordultával küldenek: HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba ezimzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

Fogorvos
Perl József
American Dentist
Dr. of Dental Surgery
Amerikában kiképzett
plombeur
márczius 28-án megérkezett, itt marad
április 3-ig.

A Két hattyu szállodában
fog rendelni.

1070 1-1

Sz. 319—1897. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy alamroi gör. kel. egyház végrehajtónak Florea Juon a Tormi végrehajtást szenvedő elleni 118 frt 80 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén a vizaknai kir. járásbírósa területén levő Alamor község határában fekvő 100 sz. tjkben A + 215, 216, 1253, 1971 és 3006. hrsz. ingatlanokra az árverést 830 frtban ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi május hó 1-ső napjának d. e. 10 óraja Alamor község házánaál leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-ez. 170. §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt át-szolgáltatni.

A kir. bíróság tkvi hatósága.

Vizaknán, 1897. évi febr. hó 4-én.

Szentmiklósi József,

kir. alj. bír.

1075 96 1-1

Sz. 25—1897. tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstar végrehajtónak özv. Komancs Ana szül. Puhár végrehajtást szenvedő elleni 54 frt 08 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén a vizaknai kir. járásbírósa területén levő Olah-Bogat község határában fekvő 166 hr. sz. tjkben A + 1-15, 17-20 és 22-30 rend sz. 157, 158 1, 158 2, 421, 525, 642, 731, 1000, 1044, 1062, 1132, 1234, 1313, 1519, 1665, 1743, 1791, 1829 5, 1836 1, 1940, 2083, 2189, 2364, 2607, 2654, 2949, 3048, 3049, 3176, 3178, 3235, 3507, 3553 hr. számú ingatlanokra az árverést 1508 frtban ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi április hó 28-ik napjának d. e. 10 óraja Olah-Bogat község házánaál leendő megtartása nyilvános árverésen a megállapított kiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben, vagy az 1881. 60. t.-ez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t.-ez. 170 §-a értelmében a banatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismerésvényt át-szolgáltatni.

A kir. járásbírósa mint tkvi hatóság.

Vizaknán, 1897. évi február hó 4-én.

Szentmiklósi József,

kir. alj. bír.

1077 1-1.

Ház-eladás!

A Szentkirály-utczában levő 47. számú

házas telek

szabad kézből eladó, esetleg bérbeadó.

Értekezni lehet Vass Eszter urhölgy balazsfalvi lakosnál.

1076. 1-3.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztára kitakarított, csiraképes

vörös heremag

vetésre kapható:

Deutsch Adolf mag- és terménykereskedőnél Gyulafehérvárt.

1074. 1-4

Alsófehér vármegyében Zalathnán,

a gyulafehérvár—zalathnai vasut végállomása közelében, főút mentén, egy, szini előadásokra és bálókra alkalmas **diszes nagy teremmel, több kisebb melléktermekkel, pinczékkel, melléképületekkel** ellátott

vendéglői helyiség,

nyári multságokra alkalmas **szép nagy kerttel, tekepályával** felszerelve,

szabad kézből örök áron eladó.

Értekezhetni:

Kolozsváry Nándor

tulajdonossal

Zalathnán.

1071 2-3

Iroda: Főter 38. sz.

Telefon-sz. 5. és 6.

NAGYENYEDI
KÖNYVNYOMDA és PAPIRÁRUGYÁR
 RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendkívül gazdag és modern felszerelésénél fogva képes minden hasonló vállalattal versenyezni úgy a munkák olcsó árai, mint azok izléses kiállítása tekintetében.

Jelszava: Csekély haszon mellett nagy forgalom.

A „Közérdek”
 egyike a környék legelterjedtebb lapjainak s mint ilyen, hirdetések közlésére kiválóan alkalmas.

Ujdonságok
 mindig nagy választékban.